

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 21. studenoga 2007.

Ponizan se čovjek uzdie do boanskih visina

Draga braćo i sestre!

Sirijske kršćanske Crkve kroz 4. stoljeće šire se Bliskim istokom, od Svete zemlje do Libanona i do Mezopotamije. U tom stoljeću, koje je bilo razdoblje oblikovanja Crkve i crkvene knjievnosti, ove su zajednice bile u svojoj biti semitske, što znači da nisu potpale pod utjecaj grčke misli. Sama pojava asketskoga monaštva sirijskoga podrijetla imat će autohtone značajke koje nisu ovisile o egipatskome monaštvu. Sirske zajednice 4. stoljeća predstavljaju, dakle, semitski svijet iz kojega je izašla sama Biblija, te su izraz onoga kršćanstva čije teološko oblikovanje još nije ostvarilo kontakt s različitim kulturnim strujanjima, nego je njegov ivot bio obilježen vlastitom mišlju. To su Crkve u kojima askeza u raznim oblicima pustinjaštva (samotnici u pustinji, u špiljama, rekluzi, stiliti) i monaštvo zajedničkoga ivota imaju ivotnu vanost za razvoj teološke i duhovne misli.

Afraat, poznat i pod nadimkom "Mudrac", bio je jedan od najznačajnijih, no istodobno i najzagonetnijih likova sirijskoga kršćanstva 4. stoljeća. Podrijetlom iz područja Ninive odnosno Mosula,ivio je u prvoj polovici 4. stoljeća. Imamo malo podataka o njegovu ivotu. Znamo da je odraavao blisku vezu s asketsko-monaškim ambijentima sirske Crkve, o kojoj nam je ostavio bilješke u svome djelu i kojoj posvećuje dio svoga razmišljanja. Prema nekim izvorima bio je čak na čelu nekog samostana, a na kraju i posvećen za biskupa. Napisao je 23 govora poznatih pod naslovom Izlaganja ili Dokazivanja, u kojima obrađuje razne teme kršćanskoga ivota, kao što je vjera, ljubav, post, poniznost, molitva, asketski ivot, te odnos idovstva i kršćanstva i odnos Starog i Novog zavjeta. Piše jednostavnim stilom, kratkim rečenicama koje se poput mozaika slau u

dosljedan govor, kojim jasno razlae različite teme kojima se bavi.

Afraat je podrijetlom bio iz crkvene zajednice koja se nalazila na granici između idovstva i kršćanstva. Ta je zajednica bila usko povezana s Crkvom-majkom u Jeruzalemu, a njezini su biskupi tradicionalno birani među takozvanim "rođacima" Jakova, "brata Gospodinova" (usp. Mk 6,3). Bile su to osobe u krvnom srodstvu i vjerom povezane s jeruzalemskom Crkvom. Afraatov jezik bio je sirski, to jest semitski jezik poput starozavjetnog hebrejskog i poput aramejskog kojim je govorio Isus. Crkvena zajednica u kojoj je Afraativio nastojala je ostati vjerna judeo-kršćanskoj tradiciji čijom se kćerkom osjećala. Odravala je stoga bliske veze sa svijetom idovstva i s njegovim svetim knjigama. Znakovito je da se Afraat naziva "učenikom Svetog pisma" Staroga i Novoga zavjeta (*Izlaganje* 22,26), koje dri jedinim svojim izvorom nadahnuća, i kojemu se tako često utječe da je od njega načinio središte svoga razmišljanja.

U svojim Izlaganjima Afraat razvija različite teme. Vjeran sirskoj predaji, često spasenje što ga je Krist izvršio predstavlja kao izlječenje, a samoga Krista kao liječnika. Grieh je, pak, viđen kao rana što je samo pokora moe zacijeliti: "Čovjek koji je bio ranjen u bitki - kae Afraat - ne stidi se predati u ruke mudroga liječnika...; isto tako, koga je ranio Sotona, ne smije se stidjeti priznati svoj grieh i od njega se udaljiti, traeci lijek pokore" (*Izlaganje* 7,3). Drugi vaan vid Afraatova djela njegov je nauk o molitvi, a posebice o Kristu kao učitelju molitve. Kršćanin moli slijedeći nauk Isusov i njegov molitveni primjer: "Naš je Spasitelj naučavao da se ovako moli: "Moli u tajnosti Onoga koji je skriven, ali sve vidi", i dalje: "Uđi u svoju sobu i pomoli se svome Ocu koji je u skrovitosti. I Otac tvoj, koji vidi u skrovitosti, uzvratit će ti" (*Mt* 6,6)... Naš Spasitelj eli pokazati da Bog poznaje elje i misli srca" (*Izlaganje* 4,10).

Za Afraata kršćanski je ivot usredotočen na nasljedovanje Krista, na uzimanje njegova jarma i nasljedovanje njega putem Evanđelja. Jedna od kreposti koja najviše pristoji Kristovu učeniku jest poniznost. Ona nije od drugotne vanosti u duhovnome ivotu kršćanina: čovjekova je narav ponizna, a Bog je taj koji je uzvisuje u svoju vlastitu slavu. Poniznost, primjećuje Afraat, nije negativna vrijednost: "Ako je čovjekov korijen usađen u zemlju, njegovi se plodovi uzdiu do Gospodina veličanstva" (*Izlaganje* 9,14). Ostajući ponizan, pa i u zemaljskoj stvarnosti u kojoj ivi, kršćanin moe ući u odnos s Gospodinom: "Ponizan jest ponizan, no njegovo se srce uzdie do uzvišenih visina. Oči njegova lica promatraju zemlju, a oči njegova uma uzvišenu visinu" (*Izlaganje* 9,2).

Afraatovo viđenje čovjeka i njegove tjelesne stvarnosti vrlo je pozitivno: ljudsko tijelo, po primjeru poniznoga Krista, pozvano je na ljepotu, na radost i na svjetlo: "Bog se pribliava čovjeku kojega ljubi, i pravo je ljubiti poniznost i ostati u stavu poniznosti. Ponizni su jednostavni, strpljivi, ljubljeni, poštteni, pravedni, iskušani u dobru, razboriti, vedri, mudri, spokojni, miroljubivi, milosrdni, spremni na obraćenje, dobrohotni, duboki, uravnoreeni, lijepi i eljeni" (*Izlaganje* 9,14). Često je kod Afraata kršćanski ivot predstavljen u jasnom asketskom i duhovnom svjetlu: vjera je temelj takva ivota,

njegovo ishodište; ona od čovjeka stvara hram u kojem sam Krist prebiva. Vjera, dakle, omogućuje iskrenu ljubav koja se izriče u ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu. Druga vana stvar za Afraata jest post koji on shvaća u širem smislu. Govori on tako o postu od hrane kao neizbjenom eli li se biti milosrdan i djevičanski, o postu kao suzdravanju poradi postizanja svetosti, o postu od ispraznih ili runih riječi, o postu od srdbe, o postu od posjedovanja dobara kako bi se moglo sluiti, o postu od sna kako bi se moglo nazočiti molitvi.

Draga braćo i sestre, vratimo zaključno opet Afraatovu nauku o molitvi. Prema ovom drevnom "Mudracu", molitva se ostvaruje kad Krist prebiva u kršćaninovu srcu, te ga poziva na dosljedno djelovanje u ljubavi prema bližnjemu. On tako piše:

"Pomozi izmorenima, pohodi bolesne, budi brian prema siromasima: to je molitva.

Molitva je dobra i njezina su djela lijepa. Molitva je Bogu mila, kad pomae bližnjemu.

Molitva je uslišana, kad se u njoj nađe i oprostjenje uvreda. Molitva je snana, kad je puna snage Boje" (*Izlaganje 4, 14-16*)

Apel

Stigle su do nas bolne vijesti o teškoj humanitarnoj situaciji u Somaliji, posebice u Mogadišu, uz sve veću socijalnu nesigurnost i siromaštvo. Sa strepnjom pratim razvoj događaja i pozivam sve koji imaju političku odgovornost, na mjesnoj i međunarodnoj razini, da nađu miroljubiva rješenja kako bi se pruila pomoć tome dragome narodu. Ohrabrujem također napore svih koji, unatoč nesigurnosti i neprilikama, ostaju u tome području kako bi pomogli njegovim stanovnicima.

Papin pozdrav hrvatskim hodočasnicima na hrvatskom:

Srdačno pozdravljam hrvatske hodočasnike, posebno članove Hrvatske franjevačke provincije Svetoga Ćirila i Metoda te vjernike iz Zadra i Zagreba. Vjera, koja čovjeka čini hramom u kojemu prebiva sam Krist, neka vas vodi da ga nasljedujete u poniznosti i jednostavnosti. Hvaljen Isus i Marija!